

SZÉKELY HIRLAP

POLITIKAI S VEGYESTARTALMU KÖZLÖNY.

KIADÓ-HIVATAL:

Az ev. ref. főiskola nyomdájában.

SZERKESZTŐI SZÁLLÁS:

NAGY-KÖZ ELEJE.

Hirdetési ár: Három hasábos garmond sorért, vagy annak helyéért először 7 kr., másodszor 6 kr., harmadszor 5 kr. és minden beiktatásért külön 30 kr. o. é. bélyegdíj. — Három hasábos nyilttéri sorért 20 kr. o. é. Az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadó-hivatalhoz, dolgozatok és nyilttéri közlések a szerkesztőséghez intézendők.

Megjelenik e lap minden szerdán és szombaton, reggel, NAGY FÉLÉVEN.
ELŐFIZETÉSI ÁR
Negyedévre 1 frt 30 kr.
Félévre 2 „ 50 „

A „Sz. H.” magántávirata.

Feladták Sepszi-Szt.-Györgyön 23-án d. u. 1 órakor.
Érkezett M.-Vásárhelyre „ „ „ 4 órakor.

Sepsi széken a szavazás második napján így állunk Berde Mózes 900, Antos Ferencz (ad hoc bal) 350. Berde győzelme bizonyos.

Előfizetési Fölhívás

„SZÉKELY HIRLAP”

politikai s vegyes tartalmu közlönyre.

Azon alig remélt mérvű pártolás, mely-lyel lapunk mind a t. író, mind a t. olvasó közönség részéről találkozott; már is, egy rövid évnegyed lefolyta után is, önérettel készlet kezdeményezésünkre visszapillantunk. A politikai élet áramlatában — jeles munkatársaink által — némi irányadói tisztel máris dicsekedhetünk, s épen ez buzdít bennünket ama kitartásra, mely csak is a sikerben nyerheti jutalmát. Teljes bizalommal fordulunk tehát a t. olvasó közönséghez, fölkerve a „Székely Hirlap” támogatására, mely — mint eddig — ezután is ama zászlónak lesz hű harcosa, — melyre a nemzet ép most mondja ki ismét, hogy az az övé, a nemzet azon józan többsége, mely Deák Ferenczet vallja vezéréül.

A nemzeti s politikai élet ily szempontból való föltüntetése: ez lesz — mint eddig, ezután is főcélunk, mire a most megnyíló országgyűlés bő anyagot nyújtand. Ép azért teljes reményünk van, hogy — ha t. előfizetőink oly mérvben szaporodnak, mint eddig: lapunk kis alakját — mely máris alig képes megfelelni a közlendők halmazának — meg fogjuk nagyobbíthatni.

Ily elhatározással s ily kilátással nyitjuk meg lapunk második évnegyedére az előfizetést, és pedig

Ápriltól—juniúsig 1 frt 30,

Ápriltól—szeptemberig 2 „ 50,

Ápriltól—december végéig 3 „ 75 krall.

Márczius elejétől teljes számú példányokkal szolgálhatván, előfizethetni:

Márcziustól—juniúsig 1 frt 80 krall.

T. gyűjtőinknek 10 előfizető után egy tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

Az előfizetési pénzek Maros-Vásárhelyre

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

Imreh Sándor nyomdászhoz, vagy Wittich József könyvkereskedésbe intézendők.

M.-Vásárhelytt, 1869. márczius 18-án.

SZÁSZ BÉLA,

a „Sz. H.” tulajdonos és felelős szerkesztője.

Pest, márczius közepe.

— i. Megtuttuk végre, mi a balközép programja. E nagy kérdés már az ellenzék létrejötte óta hosszas discussiókra nyújtott alkalmat. A Deák-párt folyton feszegette a titkot, mely az ellenzék előtt is rejtelmesség maradt, s midőn a leplet sikerült róla levonni, akkor sem tudtunk semmit; úgy jártunk vele, mint Kant az élez definitiójával: „Ein Witz ist die Auflösung einer grossen Erwartung in nichts”. Az élez egy nagy várakozás megoldása semmibe. A „Hazánk” állambölcsészének (P. Sz.) sikerült a vitás kérdésnek illetően megoldása. Határozottan formulázta a baloldal programját.

Szerinte az ellenzék a maga programjával nem ingadozik, nem akar középutat folytatni a 67-es transactio és Kossuth politikája, az osztrák szövetség és a dunai confederatio tulmerész és népszerűtlen terve közt. Ez a baloldal programja.

Tehát ismét nemleges program! Ismét az élez definitiója!

Az ellenzék mellözi a dunai confederatio népszerűtlen és vészthozó tervét, s szövetségest nyugaton keres a német birodalomban.

Hogy miként véli ez utóbbit eszközölhetni, nem feszegeti. Pedig az olvasó épen arra volna kíváncsi, mert egy jó és hű szövetséges a mi sanyaru állapotaink közt vajmi nagy áldás volna.

Nemzetünknek egy egységes Németországgal való szövetsége kétségen kívül a legkívánatosabb dolgok közé tartozik. Hogy mennyire átértéztük ezt, mutatja Szalay László küldetése a birodalmi gyűlésbe, hol nagy történetirónk egy ily terv létesítésén fáradozott. S ki tudja mégis, ily szövetségnek mily árny-oldalai lehettek volna? Ha az akkor czélzott szövetség sikerül s Németország consolidatioja (a mint ma feltartóztatlan fejlődésében látjuk), akkor végbe megy, ki mondhatja meg, hogy földabrosumunk nem változik-e meg?

De nekünk most már a mai constellatiohoz kell magunkat tartani.

Mily szövetséget érthetett a „Hazánk”? Ha Északi-Németországgal értette, úgy egyenesen egy új dunai confederatioba szalad bele. Mert Poroszországgal szövetségnek most annyit tesz, mint elősegíteni Oroszország törekvéseit s résztvenni a keleti viszonyok configuratiojának megváltoztatásában. Ily szövetség minket egy Bismark és egy Bratiano kezébe játszhatna, kik közül az első nagy

terveinek és ármányainak mindent feláldoz, a másik pedig Magyarország legnyitabb ellensége. Ily szövetség tehát a mostani kétséges viszonyok közt ellenkezik a józansággal s kockára tévén jövőnket, multunkban is megsemmisíthetne.

Ez a combinatio tehát veszedelmes. Van még egy más combinatio. S ez a Déli-Németországgal való szövételkezés. De óhajthatja-e ezt maga az ellenzék? Nem. Mert egész handabandájának talán csak az szolgálta ürügyül, hogy egy ilyen erős német-tömb ne nehezdedjék súlyával vállainkra.

Igy tehát a „Hazánk” egész szövételzési theoriája ugyanazon homályba van bűrkölve, mely az ellenzéki lapok minden czikkeit jellemzi. Nagy hangu biztatást látunk benne, mintegy kortesfogásul. De a dolog lényege iránt egy csepp felvilágosítást sem nyújt.

Hátra volna még azonban egy harmadik combinatio. S ez azon szövetség lehetne, melyet egy nagy, egységes Germania-val képezhetnénk egymás kölcsönös támogatásul az éjszaki-kolossus ellen, mely a németekkel szemben, ép oly ellenséges állást foglal az éjszakkéleti tartományokban, mint velünk Erdélyben, hová Oláhország által akarja megtalálni a közvetítő utat.

De ezen pontban is homályban hagy a „Hazánk” ígéretekben nem fősvény czikke. Mert azon varázshatalmat csak nem tulajdonítja magának az ellenzék, hogy többségre jutása esetén a német birodalmat is át fogja szűrni az egység rostáján? Ámbár hisszük, hogy elhiszi magáról, daczára, hogy Ghiczyt kivéve, századrészben sem bir az oppositio azon lánglelkével, melyet egy Kossuth oppositioja felmutatott.

Németországban tehát egyelőre lehetlen szövetségesre számítnunk. S miután szövetségesre mégis szükségünk van, nem állhatván egyedül a kimerült nemzet ily veszedelmes és bonyolodott helyzetben, mely a legnagyobb eszélylyel és átgondoltsággal párosult vigyázatra kötelez, azért kötötte a Deák-párt azon államszövetséget, mely bizony a Lajtán tuliakra nem igen gyümölcsöző, s melyet a mi hazánkban is a tudatlanság és rövidlátás, népszerűtlenségénél fogva, eszközül használ fel, hogy úgy is már vérszemet kapott elleneink romlásunkra történjenek.

Kár emlegetni a „Hazánk” a németországi szövetséget. Politikánknek épen ez képezi Achilles-sarkát. Nekünk, a mig megingatott állásunk meg nem szilárdult, meggondolatlan magatartásunk által nem szabad a Lajthán tuliakat mintegy arra kényszeríteni, hogy felbontván a frigyet, ők oda olvadjanak, hová a faj és érdek-közösség is vonja, mig mi egyedül maradnánk, küzdvén egy darabig a minket környező és létünkkel meg nem barátkozható elemekkel, azután

azon örvény szélére jutván, melynek gondolatára Széchenyi megörült.

Létesítsen az ellenzék egy más szövetséget, a nép szövetségét a politikai józansággal. Ha ezt kiviszi, neve történelmünk legfényesebb lapján fog ragyogni. A nép hangulata némely vidékeken az örjongsébe megy át, és csodálatosan épen ott, hol a legtisztább magyarság lakik.

Nehéz helyzetünkben ez az ittasság nem vezethet jóra.

Izgatása által oda vitte már a dolgot, hogy a nemzet egy nagy emberét sem tiszteli és nyomorult szemfényvesztőket hordoz tenyerén, épen mint a hamis prófétákat, kik Josephus Flavius leírása szerint, Jeruzsálem pusztulását előzték meg.

Ha Széchenyi ma élne, bizonyynyal másépp írná meg a „programm-törvédekeket“.

Ő császári s apostoli királyi Felségéhez hódolatteljes felterjesztése báró Wenckheim Béla, magyar királyi belügyminister, Lónyai Menyhért m. k. pénzügyminister, és Horváth Boldizsár, m. k. igazságügyministernek: a volt székely gyalog- és huszár-határőrezredek kincstári kezelés alatt álló ingó és ingatlan javainak visszaadása és rendezése tárgyában.

(Folytatás.)

Az 1848-ki események a székely határőrezredeknek a törvényes alkotmány védelmére szólították, s a majd nem egy egész század alatt katonai gyarmattá alakult székely határőrvidék minden férfia képzett katoná levén, sokkal több erőt fejtett ki, mint azt más vidékek tehették.

Felségednek 1849 utáni katonai kormánya a székely határőrezredeknek az akkori szomorú viszonyokból önként fejlődött fennebbi magatartását katonai eszközöskének tekintvén, — részint ezért, részint pedig azon károk kárpótlására, melyeket a székelyek a forradalom tetteles elősegítése által az államnak — katonai vélelem szerint okoztak — 1851. évben

az ezredek fennrészletezett összes ingó és ingatlan vagyonát az államkincstár javára elkoboztatta, (5/. 1) s egyúttal a határőr intézményt Erdélyben megszüntette.

Ezen elkobozásra vonatkozólag bátrak vagyunk megjegyezni, miszerint az 1848. évi események zavarai között a fennemlített pénzalapok kezelési könyvei, s az ezekre vonatkozó ügyiratok nagy része eltévedett, vagy megsemmisült s így az államkincstár csak azt vehette zár alá, mit a pénztárakban tettelesen talált, és

megjegyezzük azt is, hogy ezen pénzalapok nem lettek az államkincstárba beolvastva, hanem külön könyveztettek s az államadósság törlesztése alapjához 3% kamatra átkölesönöztek. (5/. 2 alatti.)

Császári s apostoli királyi Felség 1851. évi január 22-én kelt legfelsőbb elhatározásával, mely az erdélyi összes határőrezredek feloszlását elrendelte, elrendeltetett az is, hogy a visszaszerzett havasok ügyének végelintézése végett a kellő lépések megtéteszenek. Ezen legfelsőbb elhatározás csak 1861. évi augusztus 26-án nyert valóztatást az ekhor kinevezett „közvetlen bizotmány“ alakítása által.

Ezen közvetlen bizotmány alakítását inkább az erdélyi oláh határőrezredek kezén levő s általuk a határőrség feloszlata után is tetteleg birtokolt „visszaszerzett havasok“ idézték ugyan elő, de a bizotmány működését a székely határőrvonalon fekvő havasokra is kiterjesztette, s 1863. évi december 31-én hozott ítéletével „mindazoknak, kiknek havasbirtokuk 1816-ban már ki volt ítélve igényét megállapította“ s ezenkívül

1864-ben hozott külön határozatával Csik-Szt.-Márton, Csekefalva községek részére is az általuk igénybe vett havasrészeket kiítelte, és ezen ítéletek alapján a kincstár a kiítelt havasrészeket a nyertesfeleknek 1864. évben tetteleges birtokukba által is adta.

E szerint a 2-ik székely határőrezred birtokában volt havasok, s az 1-ső székely határőrezred birtokában volt havasokból Borda, Tölgyes sark, Tölgyesmező, Magyaros és Kis Saj az igénylőfeleknek kiadtak. (5/. 3 alatti.)

Az ez alkalommal még kincstári kézen maradt havasokra tulajdon-jogigényt jelentettek: Csikszék hatósága az egészre.

Csikszentgyörgy, Bánkfalva községek, Solyomtár és Keresztes nevű havasrészekre és Kásson fűszék községei Baska nevű havasrésze.

A fennebb részletezett pénzalapokat pedig tulajdon jogosultság alapján visszaadni kérték Csikszék és Háromszék bizotmányi közgyűlései 1861—1862 években s ezenkívül — különösen a lóbeszerzési pénzalapért — többszörösen folyamodtak a volt határőri huszárcsaládok.

Ezen újabb folyamodványok ellenében Felséged akkori kormánya a javak különböző eredete szerint különböző jogi állást foglalt el s védelmezett, — és pedig:

a még kincstári kézen levő havasokra nézve — feltéve, hogy azok a csikszéki határőrök közös tulajdonai — fenntartani igyekezett a lefoglalásra és elkobozásra okul szolgált körülményeket, s ezenkívül gyökeres kincstári jogosultságot is vitatott s azon havasrészeket ugynevezett „fiscalitas-oknak“ értelmezte, (5/. 2. alatti) és az alapon a ruházati pénzalapokat is, mint a havasok jövedékeit kincstári vagyonnak kívánta tekinteni, — ellenben

a lóbeszerzési pénzalapot a huszárcsaládok tulajdonául elismerve, nem ellenezte, hogy az kiosztassék azon egyes családoknak, melyek azt betették, s a melyek a betételt hitelesen igazolják.

A lóbeszerzési pénzalap visszaadásának ily szerű értelmezése szükségessé tette megállapítását egyrészt a huszárcsaládok által hitelesen igazolandó követelések mennyiségének — másrészt pedig a kincstár által ezen czímen kezelt összegnek, — s ezen előmunkálata a királyi fő-kormányzszéknek 1865. évben kiadott hirdetménye által (5/. 4.) meg is kezdetett az által, hogy az igények bejelentésére és igazolására egy évi záros határidő tűzetett ki.

Ezen kiosztási tervezett előmunkálataiból azonban csakhamar kitűnt az, hogy az egyéni igazságos kiosztás lehetetlen. Lehetetlen pedig nemcsak azért, mert a pénztári készlet az 1851. évi lefoglalás alkalmával magyar-bankjegyben találtatott, és megsemmisített, — de azért is, mert a családok nagy részének letétikönyve a közbe jött 48 év alatt elveszett s ezek e miatt igényüket nem igazolhatják, s mert mások már kifizetett letéteket is vesznek igénybe és mindezeket a számadási könyvek hiánya miatt ellenőrizni, kiigazítani nem lehet. Ezen viszony figyelembevételével tehát a kincstár kezelése alatti lóbeszerzési alapnak az igazolt igények szerinti kiosztása hozatott javaslatba.

Ez Felséges Ur! a székely határőrezredek ingó és ingatlan vagyonának történeti fejlődése, s ily viszonyok között találtuk azokat akkor, mikor Felséged legmagasb kegyelme minket a magyar koronaországok kormányzatára helyezett. (Folytatjuk.)

A Gerend és M. Vásárhely között tervezett vasúti állomások kérdéséhez.

(M. Vásárhely. márcz. 19-én.)

A „Kolozsvári Közlöny“ 32-ik száma egy figyelemre méltó cikket hozott a czimzett

TÁRCZA.

Gazdasági és politikai magvetés és aratás.

„Szerencsés, ki más kárán okulhat“.

(Folyt. és vége.)

Ferencz bá végig hallgatva a fiatal László szomszéd tanácsát, megcsóválta fejét s mondá: „Azt csak ne tegye öcsém uram! hogy ezt a vetést oly kórán kiszántsa, még májusig is hagyjon békét; legfőlebb, a hol a víz megáll, eresztgesse le, alkalmas időben boronáltassa meg s még majd májusban is csak azt a részt szántsa ki és vesse újra, a hol tán addig sem mutatkoznék semmi zöldülés vagy csirázás. Hisz — nézze csak — itt is, ott is mind csirába indult a mag; ebből még — ha Isten kedvező időjárast ad — a legjobb aratás lehet“. Hát nem olvasa öcsém a bibliából: „Békességes tütrők legyetek! A szántóvető békességes türessel várja, míg idején és későn való eső hull az égből“ és megjön az áldás. Az a 6 hétre aratást ígérő jeruzsálemi árpá, hátha olyan természeti, hogy csak Jeruzsálemben és a László öcsém Caput bonorumában terem“.

Gondolkodóba estem: mit csináljak?

László szomszéd eszes ifju ember, Ferencz bá tapasztalt, okos, vén gazda; jóakaratról egyiknek sem kételkedhettem.

Legyen tehát, egy darabon kísérlet — így — határozám László szomszéd tanácsa szerint.

a nagyobb részt azonban — legyen hála Istennek! — meghagyám, mint Ferencz bá ajánlotta.

És hallják gazda barátim az eredményt; és tanuljanak, okuljanak belőle, (zárjel közt legyen mondva, még a politikával bibelődők is tanulhatnak).

Felszántok még a mártiusi hólevén egy darabot, vásárolok néhány köblöt abból a hiesztelt, 6 hétre termő, jeruzsálemi drága árpából s belevetem. Andris bá, a jó öreg béres, szintugy könyezett a kiszántáskor, látván, hogy az első vetés szépen csirázó magvai felzavartatnak a megülepedett talajjal, s a felszínen — nap heve és dér miatt — mind elenyésznek.

Nem sok idő múlva eljött a szélvész, eljött a viharos zápor. A felbolygatott és lazulttal vált talajt a szélvész elsöpörte, az újból vetett hies, 6 hetős jeruzsálemi árpát a zápor földszinre paskolta, eljöttek északról és délről a varjak, csókák és verebek nagy sereggel, még a házi egerek is kikerekedtek reá, fölszedték, fölémésztették a magvakat, és midőn az aratásra kitűzött 6 hét elkövetkezett, kimentem és mit láttam?

Pusztaként állott előttem a mező, melyről ígérve volt nekem: gazdag termés és dús aratás.

Nem kellett szekér a termés betakarítására, egy sohajtás s egy keserű leczke lett a kísérlet utáni nyeregeményem, mit keblemben haza vittem, ámbár nagyon nehéz volt! —

László szomszéd beszédében egy volt igaz: hogy tanácsát soha sem felejttem el.

Mi lett a többi vetésemnek sorsa? melynek megülepdedni kezdett talaját nem bántottam, követvén Ferencz bátyám tanácsát?

Napok jöttek, napok teltek, a csirázó vetés gyökeret vert, elébb, mintsem a vihar elkövetkezett volna, s így a szélvész és zápor ártalom nélkül vonult el felette; jött verőfényes napfény, hullott eső és harmat: mezőm szépen bezöldült, öröm volt reá nézni. Eljött az aratás, igaz, hogy nem 6 hétre, hanem az efféle dolgok örök rendje szerinti időben és adott vetésem, az evangéliumi gazda vetése szerint, némelyhelyt 10 annyt, némelyhelyt 60 annyt, némelyhelyt pedig 100 annyt.

Áldja meg az Isten Ferencz bát jó tanácsáért!!!

Szintén így van a dolog, kedves barátim! a politikai mezőben is.

Ne bolygassuk a már megülepdedt talajba hintett politikai magvakat még csak kísérletkép se időnap-előtt; mert a késő bánat nem fizet.

Békességes tütrők legyünk, öntözzünk, ápoljunk, gyomláljunk; a jó Isten meg hozza maga idejében az aratást, melynek áldásából e haza minden gyermekei megelégtessenek.

B. S.

Figyelmeztetésül: Ugy esett értésemre, hogy afféle 6 hétre aratást ígérő jeruzsálemi politikai árpát a vidéken is árulnak, roppant nagy kerekű szekereken hordozván és nagy emberek, nagy szavakkal magasztalván annak jó tulajdonait.

Politikus gazda barátaim! Vigyázva kell belőle venni! Önök tudják, hogy „a jó portéka a háztól is elkél“.

B. S.

Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

ügyben Hancz Pál ur tollából, melyben — előrebocsátva, hogy biztos tudomás szerint a Gerend és M.-Vásárhely között tervezett két vasúti állomás helye Kutyalva és Vidrászegnél lenne kinézve a nyomjelzéssel foglalkozó angol mérnökök által — a helyi viszonyok figyelembevételével, megdönthetetlen érvekkel mutatja ki, hogy két állomás helyett három, és pedig M.-Lúdas, Radnoth és Nyárádtő-nél lenne állítandó; s egyszersmind egy monstre petitióra tesz figyelmessé, mely ezen reánk nézve fontos és sürgős ügyben a miniszteriumhoz lenne intézendő.

Már midőn folyó hó 6-án, Tordamegye bizottmányi gyűlésében a practicus eszű Paget János e tárgyat szőnyegre hozta, méltó feltűnést okozott a Gerend és M.-Vásárhely közötti vasúti állomások kérdése, és valóban a Mezőségnek egész délkeleti része, a Kis-Küküllő és Nyárád völgyeinek szorgalmas termelői nagy közönnyel tartoznak nevezett hazánkfiának, valamint újabban H. P. urnak, hogy e kérdést részletezve s a szükséges adatokkal felvilágosítva, közönség elébe hozzák. Csak ide azzal a petitióval, kész örömet írjuk alá magunk is, mert az ajánlatba hozott három állomásnak, u. m. M.-Lúdas, Radnoth, és Nyárádtőnek, a tervbe vett két mellék, és vidéktelen állomás: Kutyalva és Vidrászeg fölötti előnye mindazok előtt, kik Erdély szőben forgó vidékeit, annak forgalmát és közlekedési-vonalait ismerik, oly annyira világos és kétségtelen, hogy az bővebb bizonyításra nem szorul.

Hihetőleg maguk az előmérésekkel foglalkozó angolok fognának legjobban elcsodálkozni, ha kellőleg felvilágosítanak a szőben forgó körülményekről, hogy mily eltévesztett lépést lesznek vala teendők, a szomszédos vidékek fekvésével ismeretlenségük miatt. Mert csakugyan valódi veszteségnek volna tekinthető, ha a tervezők a szerencsétlenül választott kutyalvi és vidrászegi állomások mellett maradván, a Mezőségnek egyedül megközelíthető torkolatait, valamint a Kis-Küküllő és Nyárád-völgyeinek a Maros medencéjébe kivezető, már létező és évről évre jobb karba induló közlekedési vonalait mellőznék, figyelmen kívül hagyván.

A vállalkozó társulat mérnökeit, ez ügyben a szükségfeletti költségek kerülése vezethette; azonban meg vagyunk győződve, hogy a miniszterium nem fog késni mérlegbe vetni befolyását a fennforgó kérdésnek az érdekelt vidékek méltányos igényeinek tekintetbe vételével való eldöntésére! Sőt azt hiszem, hogy maguk a tervezők is ráterénnek a helyes útra, ha alkalmok nyílnak az általam jelzett közlőnybeli czikk indokaival megismerkedni. De miután angol mérnökeink e tárgyra vonatkozó sorainkat olvasni bajossan fogják, e közleménynek célja nem egyéb, mint az ügy iránt érdeklődhető felek figyelmét a fűrge „Székely Hirlap” hasábjain is e nagy fontosságu kérdésre irányozni, mely közeg útján talán, a pár hét óta városunkban tartózkodó ifj. Perczel Mór (a híres tábornok fia, jelenleg az angol társulat szolgálatában álló jeles képzettségű vasúti mérnök) tudomására is eljuthat annak hire, hogy a Gerendtől M.-Vásárhelyig építendő vasútvonal közvetlen szomszéd-ságában elterülő vidékek érdekeivel homlokegyenest ellenkezik azon előlegesen megfogalmazott terv a közbelső állomások iránt, melynek valóításán dologzni nevezett mérnök ur is hivatva van; s ekkor ő mint hazafi, e közvetlen értesülés folytán főnökei körében az ominosus terv megváltoztatásának egyik legelső és legcompetensebb tényezője lehetne!

H — h.

Külpolitikai szemle.

Maros-Vásárhely, márcz. 22-kén.

† ROMÁNIA. Bukurestből írják egyik német lapnak: ámbár a kormány a választásokra való befolyását, nem akarva, vagy nem merve, nem érvényesíti is a fővárosban; a vidékiekben annál inkább igyekezik gyakorolni. Plojestben egy választási gyűlekezet alkalmával közelebből oly verekedés támadott a kormányközégek beavatkozása következtében, hogy csak katonaság közbelépése által volt lecsendesíthető. A kormány ellenségei felhasználva ez esetet, annyira felizgatták a közvéleményt, hogy a belügyminiszter, Cogolnisseno, szükségesnek látta Plojestbe utazni, nem annyira az ügy meg-

vizsgálása, mint a felizgatott kedélyek lecsillapítása végett. A miniszter e látogatás alkalmával, következő érdekes nyilatkozatot tett a plojesti közönség előtt: „A sadovai ütközet — mondá egyebek között — a biztosító hatalmak jóakarát Romániára vonatkozólag megváltoztató. Az ország most oly helyzetben van, hogy e pillanatban minden nagyobb tervről és reménységről le kell mondania s inkább saját erejére támaszkodni; mert az előbbeni kormány — Bratiano — a pénzügyet s az ország kormányzatát oly rendtelenségben hagyta, hogy háboru esetében lehetlen lenne ezer embert teljesen felszerelve küldeni a határookra.”

Azon mostanság sokat rebesgetett hír, hogy a bukuresti francia konzul elsőlittatnék állomásáról, valótlannak bizonyult be. A lengyel származású Dunin a visszatérhetésre engedélyt nyert.

OROSZORSZÁG. A török-görög viszályra vonatkozó okmányok közlése nem igen okozott derült hangulatot Pétervárott. Sokalják a Gorceakoff engedékenységet a többi hatalmakkal szemben. Azt tartják, inkább megillette volna Oroszország méltóságát; kevesebbet beszélni és írni, de erélyesebben lépni fel. Stackelberg grófnak pedig semmi esetre se kellett volna aláírni a Görögországhoz intézett nyilatkozatot, mely csaknem másolata a török ultimatumnak.

BELGIUM. A vasút ügyben megnyugtatóbb fordulat állott be. Bizonyosnak látszik, hogy Anglia erélyesen lépett föl ez ügyben. Egy brüsseli lap szerint, a belga kormány többé nem vonakodik átengedni a luxemburgi pályát Franciaországnak, s jelenleg csak az árszabály és vitelbér némi szabályozásáról van szó. E nem nagy jelentőségű ügy elintézése egy vegyes bizottmányra ruháztatik, mely f. hó 20-án ülendett össze. Tudni akarják, hogy Lagueronnier egy közelebbi, Párisba küldött sürgönye szerint, a kérdés megnyugtató megoldása, közel kilátásba van helyezve.

FRANCIAORSZÁGBAN ez idő szerint a választási mozgalmak foglalkoztatják a kedélyeket. Az ellenzék gyűlésezik s tanácskozik eleget, de soraiban kevés az egyetértés. A császári herczeg születésnapja közelebből volt, ez ünnepélyes alkalomra a közvélemény amnestiát várt. A császár azonban hír szerint fontosabb dolgokkal van elfoglalva s rendkívül ingerült. Közelebb a Tuillériákban adott nagy ebéd alkalmával is, ámbár több képviselővel beszélt, egész lényén, bizonyos méla, épen nem szokásos türelmetlenség uralkodott. Bizalmas emberei következtetik ebből, hogy veszedelmes eszmékkel foglalkozik. E véleményben őket azon körülmények még inkább megerősítik, hogy Napoleon naponként hosszasan értekezik Niel tábornagygyal; s hogy Niel a keleti határ-erődöket kétszersülttel látja el. Közelebből a többi közt, 7000 ládat küldött Belfortba.

SPANYOLORSZÁG. Francia lapok szerint, a spanyol kilátások igen szomorú alakúak. Egyik Andalusia tartomány reménytelen állapotáról beszél. E szerint, ott a társadalmi kötelek felbomlásnak indultak. Számos klubokban zavartalanul hirdetik a legszélsőbb felforgató tanokat, az országot a jobbmódúak a fenyegető véstől való félelemből elhagyják; számos polgármester letette hivatalát, mert a közelebbi összeírást rendtelenségek nélkül keresztül vinni nem remélik.

Madridban a hagymáz uralkodik; a tartományokban több helyet csaknem megtizedelt. Valósult, hogy Guardia de Corp kaszányát felgyújtották, emberélet nem esett áldozatul.

Legújabb hírek szerint Xeresben fölkelés történt, mely leveretett ugyan, de tetemes véráldozat árán. Több, mint 600 felkelő fogatott el. A többi tartományokban nyugalom uralkodik.

Közigazgatási apróságok.

(A. É.) Parafadugasz-metszés. Mint-hogy a madagascári konzul e napokban megjelent tudósításaiából az derül ki, hogy a parafa onnan egyenesen nyerhető, alkalmat veszünk magunknak a dugasz-metszési iparról néhány adatot közölni, melyek némi közvetlen érdekekkel is birhatnak ránk nézve, a menyiben nálunk igen sok parafa-dugasz fogyasztatik, sőt e fogyasztás a bor- és szeszkereskedés emelkedésével folyton emelkedőben, másrészt meg felső Magyarország némely vidékén a, hol a lakosság nagyrésze faka-

nál-metszésből él, amaz iparágnak minden előfeltétele meg van, s ennél fogva könnyen meghonosítható volna. Zieler Severus 1856-ban azon gondolatra jött, hogy az eisenachi felvidék keresetnélkülisége miatt hallatott számtalan panaszok elhárítása végett (a mi eddig a legjobb akarat mellett sem sikerült) a parafadugasz-metszést léptesse életbe, mi czélra mint tudjuk a dugaszcer-kérget Spanyolországból, Portugálból, Franciaországból déli részéből, Sziciliából stb. nyerik. Ezen eszme, mint tíz évi tapasztalás bizonyítja, szerencsés és áldásdús volt. A Zieler Severus által nagyszerű áldozatok mellett Dermbachban kezdetleg felállított (később, miután a czél eléretett, eladatott) dugaszcergyárból ugyanis hat új gyár támadt nem sokára Lengsfeld, Gehaus, Salzingen Alba és Gothában, melyek mindnyájan a legszebb virágzásnak örvendenek. Egyedül a eisenachi felföldön (Rhönkerület) jelenleg 500—600 munkás doldozik a dugaszcergyárakban s megelégedéssel konstatalható, hogy ott évenként 40—50 millió dugaszt gyártanak 15—20,000 tallér munkabér mellett. Egyetlen gyár termelt 1864-ben 17.300,000 parafadugaszt. Ugyanazon gyár az említett évben 6000 tallér munkabért adott ki, 1500 ball dugaszcert vásárolt, 80,000 tallért forgatott s körül-belől 80—100 darab belföldi gyártmányu gyöngyposztót használt fel. Ez utóbbi czikkből évenként 2—300 darab fogy el. Az eisenachi felföldön meghonosított ezen parafadugasz-metszés könnyű s jövedelmező munka, mellett minden gép nélkül számtalan embernek ad keresetet, nagy pénzforgalmat idéz elő s emeli a nemzeti jólétet, melylyel a művelődés erkölcsösség és kultura járnak karonfogva.

(A. E.) Ujabb mód a fejréneműek fejrítésére. Nagy városokban és azoknak közvetlen közelében gyakran igen nehéz alkalmas helyet találni, hol a mosott fejréneműt fejrítés végett a gyepe ki lehetne teregetni. Habár jelenleg általában az ismeretes fejrítő vizet (alkoholsavas natront) szokták is használni a megsárgult ruhák fejrítésére, mindazáltal vannak háziasszonyok, kik fejréneműiket ily eljárás alá nem hajlandók vetni, mivel kellemetlen tapasztalatokat szereztek a fejrítő vagyis peccsétvíz alkalmazása körül, melyek valóban soha nem maradnak el, ha csak a legnagyobb óvatosságot nem tartjuk szem előtt.

Egyedüli eszköz, mely a megsárgult ruhák fejrítését a világosságon és légen nagy mérvben előmozdítja és a kelmére legkevésbé sem hat rombolólag, — a terpetinolaj. A terpetinolaj ugyanis világosságon a lég élenyét ózonná képes átváltoztatni, mely utóbbi erős fejrítő tulajdonsággal bir, sőt alapos okunk van hinni, hogy az egész természetes fejrítés az ózon jelenlétén alapszik.

Ha az utolsó öblítő vízbe, melyen a fejrénemű átmege, némi terpetinolajat teszünk, s ennek egy kis része a kelme szálaira tapad, a szövét száradásával egyidőben elég erélyes fehéredést tapasztalhatunk. Hogy a terpetinolajat kellően át vehessük a szövetre, a legnagyobb óvatossággal kell azt a vízzel kevernünk; e végre valamely pohárban 1 rész terpetinolaj és 3 rész erős szesz vegyítendő. E vegyülekéből egy akó vízbe elég 1 evőkanállal; ebbe a fejrénemű bemártatván jól kicsavartatik s szárítás végett a szabadlégben felaggattatik. A szövét megszáradás után egyszersmind meg is fehéredett s legkevésbé sem érezhető rajta a terpetinolaj szag, ha helyes arányban és nem tulságos mennyiségben alkalmaztatott.

VEGYES.

* Az eddig tudomásunkra jutott választások így állanak: jobboldali 159; baloldali 90; szélső baloldali 32. A baloldali megyék legnagyobbbrészt már választván, jövő számunkban örvendetesb arányt jelezhetünk.

* A marosszéki követválasztások eredménye a következő: az alsó kerületben kapott kebelői Nagy Samu 1673, Nagy Samu 3 és Antal Imre (talán baloldali) 337 szavazatot; a felső kerületben pedig id. gr. Teleki Domokos 2313 és Bereczki Sándor (bizonyosan baloldali) 1467 szavazatot.

